

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.

N-ri de Duminică pe an 4 cor.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un câr garsonaj: prima dată 10 bani; a doua oară 15 bani; a treia oară 20 b. de fiecare publicare.

Adăst abonamentele, cât și inserțiile, nu se pot plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat: 111.

Scrisori retracate nu se primesc.

Încăierarea cea mare.

(*) Cele petrecute Marți în Dieta din Budapesta dă drept corpului legiitor ungar a se număra *cel dintâiu* când vorba e de scandal.

Bătăi între partide s'au mai întâmplat, adevărat, și în alte parlamente. S'a întâmplat la 18 Noembre și în camera din Budapesta. Ceea-ce s'a petrecut însă erī, e fără păreche în anele parlamentelor. Partidele opoziționale s'au bătut adică, în primul rând, cu agenții ordinii publice. Cei 40 drabanți erau, se știe, puși să păzească ordinea din Dieta și siguranța personală a presidentului și membrilor guvernului. Când colo ce s'a întâmplat? Au fost bătuți ei, și odată stăpână pe situație, opoziția a săvârșit adevărat vandalism în sala de ședințe și — *ceva absolut nou* — a ridicat baricadă în jurul tribunei prezidențiale pentru a împedica și în felul acesta pe president a urca tribuna și a deschide ședința.

De fapt majoritatea nici n'a îndrăznit să-și arate fața, fiind temeri de încăierări cari ar putea degenera în bătăi sângeroase.

Când scriem aceste șire, nu știm încă ce hotăriri va fi luat guvernul.

E aproape însă de mintea ori căru om, că în asemenea împrejurări nu se poate guvernă. Într'adevăr, nu prea putem să ne închipuim cum crede Tisza s-o ducă mai departe? ...

Căci să scoată din Dieta cu poliția pe opozanți, nu e cu puțință. Asta ar însemna desființarea parlamentarismului și dacă asta se intenționează, atunci la ce se mai convoacă ședința? Ear venind deputații opoziționali la ședințe, ei vor repeta scenele de Marți și vor zădărnici astfe ori-ce discuție. Ba, așa se vede, nici deschiderea ședinței nu vor s-o mai permită lui Tisza opoziționalii înverșunați.

Ar rămâne — *disolvarea*.

În împrejurări ca cele de azi o disolvare ar însemna provocarea războiului civil între Unguri. La Győr, Pojon și M.-Vásárhely am văzut deja că s'au produs tulburări grave nainte ca furia să se fi deslănțuit cu atâta putere în parlament. Ce ar fi la alegeri, nu e greu de închipuit.

Și apoi nimeni nu mai poate crede că o disolvare ș'o noauă alegere ar putea să desființeze opoziția. Mai ales că după cele petrecute erī, demoralizarea totre liberali trebuie să fie mare. »Mâna tare« n'a reușit, nici pe calea forței, să-și asigure puțința lucrării în Dieta.

Pe cât se pare deci, nu este decât o singură cale indicată pentru lămurirea situației. Și anume cea preconisată de contele Andrassy Gyula, care într'o convorbire cu un jurnalist, privitor la situația parlamentară, a zis:

»Crisa nu este de caracter politic ci e de caracter parlamentar, și ca atare, chiar după părerea lui Tisza, trebuie rezolvată în

parlament. Atât acum cât și după alegere deci ea numai în parlament se poate rezolva«.

Intrebare e numai dacă Tisza este dispus să negocieze cu opoziția ori mai bine, dacă opoziția va fi ea dispusă a sta de vorbă cu Tisza?!

Apetitul vine adică — mâncând. Erī opoziția cerea capul lui Perczel; azi ori mîne poate că va cere capul lui Tisza și al întregului guvern. Ear cine cunoaște partidul liberal desigur nu se 'ndoiește că acest partid va lăsa să plece și pe Tisza, cum a plecat Wekerle, Bánffy, Széll și Héderváry și va sprigini mîne pe cel care îi asigură dominația asupra țării.

În toată această învâlmășală, bine înțeles, noi Românii nu risipim simpatiile noastre pentru nici unii din beligeranți. Ne sunt d'opotrivă de odioși. Guvernul pentru că a conceput proiectul păcătos prezentat de Berzeviczy, ear opozanții pentru-că sunt desmetici.

În fața acestei mari încăierări dintre partidele maghiare nu e însă destul să stăm ca simpli spectatori, ci să ne gândim, că o eventuală disolvare a camerei, ne impune și nouă îndatorirea, de a intra în luptă.

Să ne organizăm deci din vreme, ca lupta să nu ne găsească nepregătiți, ci uniți și bine înțeleși în toate ce vom avea de făcut.

Asasinatul din strada Morgei

de

8

Edgard Poë

(Urmare).

„Să ne transportăm, cu închipuirea în această cameră. Ce căutăm aci? Mijloacele de fugă întrebuintate de ucigaș. N'am trebuință să o mai spun, că nici d-ta, nici eu nu credem în evenimente supranaturale. Doamna și domnișoara Lespanaye n'au fost ucise de cătră fantome. Autorii acestui act au dar' un corp și au fugit materialmente. Dar' în ce mod? Din fericire în cazul acesta este un singur raționament posibil, și acest raționament trebuie să ne conducă a lua o hotărre definitivă. Să examinăm dar' unul câte unul mijloacele, care au putut permite ucigașilor de a scăpa. Este clar, că acești ucigași se aflau în camera, în care a fost descoperit corpul domnișoarei Lespanaye, sau cel mult în camera alăturată, și aceasta în momentul, în care trupa urca scara. Așadar numai în aceste două camere avem de căutat ieșirea. Poliția a sgâriat tencueala zidurilor, a sondat pardoseala, a corectat plafonul în toate senzurile. Dacă ar exista o ieșire secretă, n'ar fi putut scăpa de aceste cercetări.

„Dar' nemulțămindu-mă cu ce a văzut poliția, am privit din parte-mi. Nici eu n'am găsit o ieșire ascunsă; cele două uși, care răspund în coridor erau încuiate cu cheia, ear' cele două chei se aflau în broaște pe dinlăuntru. Să ne în-

toarcem la coșuri. Deși ele aveau toată lărgimea proporțională pentru o lungime de opt sau zece picioare cu începere dela cămin, această lărgime totuși nu e suficientă nicăiri pentru a da trecere unei pisici mari. Imposibilitatea de a eși fiind bine stabilită până acum, nu ne rămân decât ferestrele. Acelea dela camera situată în față n'ar fi scăpat de privirile mulțimei adunate în stradă. Ucigașii au trecut dar' prin ferestrele camerei din dos. Și deoarece suntem ajunși la această concluziune printr'o logică strânsă; trebuie să o admitem, fără a ține socoteală de imposibilitățile aparente ce o însoțesc. Ear noi trebuie să dovedim, că aceste imposibilități sunt numai aparente.

„Sunt două ferestre în cameră. Una e cu totul liberă, nici o mobilă nuo ascunde. Ceia-l'altă este ascunsă în partea de jos prin căpătâiul patului, care este greu și a fost împins alături de ea apoi această fereastră a fost prinsă pe dinlăuntru, astfel că a rezistat silințelor acelor cari au încercat să o rădăce.

„O gaură a fost dată cu un sfredel mare în tocul primei ferestri, și un cuiu foarte lung și foarte gros¹⁾ s'a introdus în această gaură aproape până la cap. Examinând cealaltă fereastră, am găsit un cuiu asemenea și așezat în același mod, astfel că n'am putut învârti cadrul cu toată sfortarea viguroasă ce am întrebuintat. Poliția a tre-

¹⁾ Pentru ca cititorul să înțeleagă această parte a istorisirii, trebuie să-și aducă aminte, că autorul descrie o fereastră englezească, adică formată de un singur cadru, care se deschide prin învârtire în jurul unei osii horizontale, ear' nu o fereastră obișnuită ce se deschide ca o ușă în două canatură. (Nota Trad.)

buit dar' să creadă, că ori-ce ieșire era cu neputință pe această cale, de aceea a crezut de prisos să examineze cuele însăși, să le scoată și să deschidă ferestrele.

„Eu am fost mai migălos pentru motive, pe care ț-le-am arătat, anume: că toate imposibilitățile ce se prezentau erau numai aparente și că aceasta trebuia dovedit.

„Eată, care a fost — a posteriori — raționamentul meu. Ucigașii au fugit pe una din aceste ferestre. Deci ei n'au putut fixa cadrul astfel cum a fost găsit, adică pe dinlăuntru, și aceasta a oprit scurt cercetările poliției în acest sens. Cadrele erau dar' fixate. Dar' aceasta venia poate de acolo, că se puteau fixa automatic. Trebuia să adoptez această concluziune. Mă dirija spre fereastra, care nu era ascunsă, scosei cuiul cu oare-care greutate, încercai să învârtesc cadrul împrejurul osiei: el rezistă silințelor mele, după cum mă așteptam. Deci exista un arc ascuns, trebuia să existe, și această împrejurare, care întăria idea mea, mă convinse în fine, oricare ar fi fost obiecțiunea ascultând depozițiile acelor. Căutați cu îngrijire, descoperii arcul fără multă greutate, apăsați, el cedă, și mulțumit de descoperirea mea, mă scutii de a învârti cadrul.

„Apoi luați cuiul din nou și-l studiați cu băgare de seamă. O persoană, care ar' fi trecut prin fereastră, ar fi putut să o închidă după sine, și arcul ar fi ținut-o fixată, dar această persoană n'ar fi putut pune cuiul la loc. Eată un raționament care micșora câmpul cercetărilor mele. Ucigașii fugit-au pe fereastra cea-l'altă?

„Să presupunem, că arcurile amândurora erau aceleași, ceea-ce e destul de probabil, deo-

Concesii naționale.

Sigur te gândești, iubite cetitor, la o nouă capitulare a Vienei înaintea absorbitorilor pretenziunii maghiare, cetind titlul acestui articol. Nu, dat îți este să te înșeli plăcut de astădată: concesii naționale românești se trimbiță din Budapesta.

Lucru mare!

Tisza le-a promis deputaților Români:

1. Că va retrage proiectul de lege Berzeviczy:

2. Va da fondul lui Iancu pentru o instituție românească.

3. La cererea Românilor va nimici ordinul lui *Hieronimi*, prin care se desființase partidul național român, și va da astfel Românilor prilej să se pronunțe pentru activitate.

Acestea sunt »concesiile naționale» ce se trimbiță din Budapesta.

Nu putem controla, încât corespund verștile adevărului și e mai mult decât probabil, că nu e altceva decât o invenție naivă a cutăru-va deputatului român, contând în naivitatea lui și la naivitatea altora: în special la cea a cercurilor românești de cari azi mâne va fi mare nevoie. Fi-va și aceasta ca și deputațiunea lor la contele Tisza, în chestia legii Berzeviczy, despre care ulterior din izvor autentic aflat-am, că domniul deputat român e adevărat c'au fost în deputațiune, dar cinstita deputațiune n'a ajuns numai până la antișambra ministrului.

Ori care ar fi însă adevărul, ceea-ce ne face să ne ocupăm de »concesiile» trimbițate, ca semn al bunăvoinței lui Tisza față de Români, este, că despre una din aceste concesii a lăsat să transpire veste însuși contele Tisza, care în organul său »Az Ujság», a comunicat întâia oară că ministrul de interne a dat banii fondului Iancu »Asociațiunei» pentru scopurile școlii de fete.

Asta după contele Tisza înseamnă concesie făcută Românilor. Nu numai o sancțiune a ilegalității ci și o păcătuire împotriva

sebirea trebuie să se găsească ori în cue, ori în modul cum sunt susținute. Sării peste grămada de rămășițe formată de albituri, trecuți mâna între căpătâiul patului și fereastră, descoperiți numai decât și aplecați, arcul, care firește era tot așa construit, ca la ceia-l'altă fereastră. Mă uitai la cuiu, era de același mod și înfipt tot așa până la cap.

Eată-te prins! Imi vei zice. Ei bine, dacă te-ai gândit astfel, te-ai înșelat în privința naturii raționamentelor mele. Intrebuințând o expresiune populară, pot să zic, că »n'am băgat-o pe mănecă» nici un moment. N'am pierdut urma de loc, nu era nici o plesnătură în verigele lanțului meu.

»Urmărisem misterul până la cea din urmă retragere, anume până la particularitatea ce deosebia cuiul. Adevărat vorbind, în aparență să-măna întocmai cu soțul său dela ceia-l'altă fereastră, dar' ori cât de grav să fi fost aceasta, era un fapt fără nici o însemnătate pentru ori cine se gândia la împrejurarea: că aci era ultima verigă a lanțului. »Trebuie, imi zisei, ca acest cui să aibă vre-un cusur».

Il pipăii: capul, cu o bucățică ca de un deget a cotorului imi remase în mână. Ceia-l'altă parte a cuiului rămase în gaura sfredelului, unde această ușoară opintire îl rupsese. Ruptura era vechiă, căci mărginile îi erau încrustate de rugină, și se produse fără îndoială printr'o lovitură de ciocan greșită, care îndoise și apoi îndreptase cotorul cuiului.

(Va urma).

Trad. Iosif Popescu.

bunului gust și a cuviinței de a te arăta marinos pe banii altuia, e presintată ca o bunăvoință, pentru-care ar trebui să-l sărutăm mâna. »Asociațiunea» să-l înscrie între membrii ei fondatori pe dl Tisza, care a donat pentru scopurile ei aproape 10,000 cor. Chipul acesta de rezolvare a afacerii fondului Iancu, nu e nici decât mai cinstit, decât ucazul care a pus pe nedreptul mâna pe acești bani, adunați cu creștarul și sărutați, căci era tributul și a celui mai sărac pentru o datorie sfântă: cruce la căpătâiu să-l ridicăm obștește celui mai mare, mai nobil și mai viteaz Român. Nu să facă contele Tisza generos pe banii aceia, cari nu pot avea decât o destinație: acea, pe care le-a menit-o donatorul. Până când nu se va face aceasta, gravamenul există și nimic nu-l va șterge niciodată din conștiința noastră. Mormântul dela Cebea, în starea lui de umilință, vecinic ne va aduce aminte de o brutalitate neomenească ce s'a făcut celor mai nobile ale noastre sentimente.

Să mai perdem oare cuvinte și pentru celelalte »concesii»?

Revocarea proiectului Berzeviczy? Cine-o crede? Manevra asta e prea disqualificată pentru-ca să mai aște crezământ. Ar trebui să-l vedem dat afară pe Berzeviczy din cabinet ca să putem crede ceva. De dragul nostru s'ar face însă aceasta? De sigur nu. Cu cât strigăm noi mai mult împotriva cutăruia ministru, cu atât mai solid îi întărim poziția. Revocarea proiectului nu se va face, dacă se va face, de dragul nostru — iluzia aceasta n'o avem — dar s'o știm — nici din bunăvoința guvernului. Alți factori pot să hotărască, dar noi, ori cât ne-ar veni la socoteală, am fi naivi dac'am complăo la bunăvoința guvernului față de noi. Încodată repetăm însă, noi în revocarea proiectului Berzeviczy nu credem. Ne vom înarma noi însă altfel împotriva lui.

Rămâne a treia concesie, revocarea ucazului Hieronimi, prin care se desființase partidul național român.

Asta e curat treaba dlui Tisza. Revoace ori nu revoace, pe noi ordinul Hieronimi nu ne mai împoartă. Maturitatea politică a poporului român de mult l-a invalidat și contele Tisza azi nimicindu-l, va șterge cel mult o pată rușinoasă a colegului său din guvern, serviciul e deci mai curind împotriva decât în favorul nostru.

Acestea sunt concesiiile dlui Tisza ce le face Românilor probabil în preajma eventualelor alegeri.

Concesii!...

Cum se potrivește acestea cu sbiciul, cu care ne pleznește zi cu zi? Cum se potrivește acestea cu goana nebună ce a pornit împotriva ziarelor române și a tuturor trunșilor cari își ridică cuvintul în forul public? Se poate rușina chiar și Bánffy de sistemul de persecuțiune inaugurat de domnia contelui Tisza. Nedreptăți strigătoare la cer, cum a fost și cea cu arondarea cercurilor la comitat au întâlnit aprobarea contelui Tisza, mai mult, pentru' am cutezat a ne plânge împotriva violării absolute a dreptului, ne-a dat pe mâinile procurorilor săi, cari ne sunt pe toată urma pașilor noștri. În aceste împrejurări ce pot însema »concesiile» sale?

Scandale enorme în Dietă.

Budapesta, 13 Decembre.

Scandalele petrecute eri în parlamentul din Budapesta, vor sta fără păreche în istoria parlamentarizmului statelor civilizate. Nu scene viforoase ci însălbătăcite, paroxisumul furiei s'a deslănțuit degenerind în acte de adevărat vandalism. Cei bieți 40 de drabanți, pușca să susțină ordinea au fost bătuti și dați afară din parlament și munca aceasta cinstită odată săvârșită, a urmat o formală devastatiune a interiorului Camerei. Fotoliile ministriale au fost prăbușite, scaunele ridicate din loc, pedestalul prezidiului spart zdrele. În vremea cât a durat vandalizmul acesta, guvernul și partidul său nici n'a cutezat să intre în Dietă. La 12 ore le-a trimis apoi vorba contele Tisza că ședința chemată pe azi nu se va ținea deși decretul regal convocase pe azi noua sesiune. Să luăm însă dela început în ordinea cum s'a petrecut edificatoarele scene.

Adunarea opoziției.

De cu seară încă, partidele opoziționale hotărâseră să s'adune la hotelul »Reine d'Engltere» ca de acolo, să plece corporativ la ședință. Public mult s'adunase în fața hotelului s'aziste la aceasta ostentațiune a opozițiunei.

La 9 și ¼ deși nu erau încă toți deputații adunați, a plecat convoiul deputaților în frunte cu Apponyi, Albert, Thaly Kálmán, Zichy Jenő și Rakovszky István. Kossuth fiind bolnav a mers cu trăsura. Publicul între ovații nesfârșite i-a petrecut dealungul străzilor.

Înainte parlamentului.

Ajunși înaintea parlamentului, mulțimea se sporise deja la vre-o 3 mii de inși, acclamând într'una pe corifeii opoziției. Deputații au intrat în parlament cântând »Kossuth nota». În poartă într'astea s'a petrecut prima scenă. Ugron Gábor a provocat pe poliștutul Rogulya, postat înaintea porții, să se depărteze. Acesta a zis, că are poruncă să stea acolo și să mențină ordinea. Atunci interveni Rákovszky:

— Ce e! Ce e aici, Gábor!

— Gădele acesta nu vrea să plece d-aci — zise Ugron.

— Ce stai aci? Cin' te-a pus? Mars! Aici noi suptem stăpani! Nu v-approiați de locul acesta, că peste cap vă dau afară! — a strigat Rákovszky infuriat.

Mulțimea, care rupsese cordonul militar, pătrunzând până la intrarea principală a Dietei, martoră la scena aceasta, extasiată striga:

— Prinde-ți-l de gât! Canalii! Și aci pătruns'au!

Poliștutul Rogulya a dispărut. În momentul următor sgomot asurzitor s'a auzit din vestibul, câte-va clipe în urmă un poliștist zdrăntuit, fără pălărie și cu părul desordonat a sburat pe poartă. Era Rogulya care se ascunse în foier, dar a fost găsit de Ugron, Rakovszky și Lengyel Zoltán, bătut și aruncat afară. Într'astea se iviră la fața locului vre-o 50 de poliștiști, cari respinseră mulțimea ce voia să pătrundă în parlament. S'a făcut imediat spalier de poliștiști, cari apărau pe deputații guvernamentali să intre în Dietă. Fiecare însă trebuia să treacă printre ovațiile publicului, favorabile ori ostile,

dupa cum respectivul era de-al opoziției ori de-al guvernului.

In Dietă.

În cameră atmosfera înfierbântată, ceea ce poate nici nu trebuie amintit. Urcând treptele de marmură întâlnești deja inovația noului regim: câte-o păreche de uriași sunt puși strajă la fie-ce colitură. Drabanții sunt îmbrăcați în negru, la umeri cu panglică tricolor.

În interiorul salei, pe pedestalul prezidiului, unul lângă altul șase drabanți. La uși câte unul. Cu priviri întunecate, față roșă, primesc cu resemnare observațiile ironizatoare ale opozanților.

La 9^{1/2}, zgomot enorm s'auzia de jos. Era convoiul opoziției ce venia cântând «Kossuth nóta».

Baricade în sală.

Câte-va minute erau în sală. Lukáts Gyula a intrat întâi. Când îi observase pe drabanți, se întoarse spre dîșii:

— *Pfuj, canalii! Pîn'aci numai țigani s'au găsit pentru treburi d'astea. D'apoi oamenii de omenie sunteți voi?*

Drabanții și-au aruncat privirea 'n jos. Intrase apoi Polónyi:

— *Canalii, nu vi-e rușine!*

Opoziția era acum întreagă în sală. Lukáts László, Lovásszy Márton și contele Zichy Aladár îl scupă pe drabanți. În momentul acesta Lengyel Zoltán vrea să urce pedestalul prezidențial, dar drabanții îl dau înapoi. Se naște o scenă de neînchipuit. Lengyel Zoltán trage două palme strajnice unui drabant. Papp Zoltán, bar. Kaas Ivor sar în ajutorul lui Lengyel. Cu palmile, cu picioarele lovesc în drabanți. Tremurând în tot corpul sare, în reverență între ei, preotul Hock și cu pumnii lovește în cap pe drabanți.

Atunci sosiră în ajutorul celor șapte oameni. Douăzeci-și-șapte de drabanți a-lergaseră în ajutorul tovarășilor.

Atunci începuse adevărata luptă.

Lovásszy Márton aruncase un scaun între dîșii, cari fugiră pe pedestalul prezidențial. Dar nu putură multă vreme sta aci. S'a început adevărat asalt. Opoziția, cu umerii forțase din loc pedestal prezidențial. Masa din incinată Camerei a fost făcută toată țandări. Fotoliile ministeriale rupte în bucăți.

Și cu țandări din masă, picioare de scaune rupte au tăbărit asupra bieților drabanți. Așa unul dintre dîșii, atacat de Rigó Jancsi, l-a prins pe acesta și a început să-l gătuiască, zeci de inși au sărit însă asupra lui, și l-au bătut sânge. Țipete, sbierături, strigăte după ajutor, și protestarea galeriilor împotriva vandalismului au umplut Camera.

După zece ore nici un drabant nu mai era în sală. Fugiseră sărmanii dinnaintea furiei vandale ce se descărcase asupra capului lor.

Incinta o ruină. Mese, scaune rupte, bănci ridicate în picioare, cărți sfirțicate asta era priveliștea. Și deputații, palizi ca ceara, tremurând încă de furie și agitație, s'au așezat rîzând pe baricade.

Tisza intră în Dietă.

La 10^{1/2}, ore deodată apare cont. Tisza în sală. Zgomot de nedescris. Palid ca moartea, cu mâinile încrucișate, face câți-va pași înainte. S-oprește și privește vandalismul

ce s'a petrecut. Pe podiul prezidențial erau: Kaas Ivor, Eitner Zsigmond, Sturmán György, Nessi Pál, Zbóray Miklos, Rátkay László, Szluha István și Gabányi Miklós, care s'au așezase în scaunul prezidențial. Cu Tisza intrară și vre-o 40—50 deputați.

— Tâlharule! Asta tu ai făcut-o!

Canalie! Mișel! și atâtea alte epitețe sburau spre dânsul.

Tisza câte-va minute a stat în sală, pe urmă a eșit. După dânsul și ceilalți în risul sarcastic al opoziției.

Opoziția așteaptă

Tisza a ieșit, drabant nici urmă, se potolise și furia opoziției. Aștepta, ce o fi? Și o veste urma după alta.

— Conziliu de ministri! — este cea dintâi. La 11 ore vine o nouă veste. Guvernul telegrafice și-a dat demisia la Viena. Opoziția crede că după cele petrecute, Tisza e pierdut.

Intr'astea intră custodele Csávossy în Dietă.

— Domnilor, azi nu se ține ședință!

— Miciună! Nu ne lăsăm înșelați! — striga Nessi Pál.

Opoziția nu mișcă din loc. Comentează cu însuflețire mare evenimentul.

Erau două ceasuri, când opoziția părăsise parlamentul, după-ce se încredințase că partidul guvernamental a plecat și ține conferință în clubul său.

La congregație.

Facem apel la toți membrii români ai congregației comitatului Arad ca pe ziua de 21 Decembrie n. să fie toți la ședință. În presară se va ține obicinuita conferință la otel «Vas».

Răsboiul ruso-japonez.

Ziarul „Budapesti Hirlap“ a primit o depeșă dela corespondentul său din Paris, în care se vorbește de capitulația Port-Arthurului. Corespondentul, care și el a primit știrea din izvor competent, afirmă, că și la ambasada rusă din Paris a sosit o atare depeșă, dar se ține în secret conținutul ei.

Că Port-Arthurul grăbește cu pași repezi spre sfârșit, este sigur. Rușii înșiși au renunțat la scăparea lui, ear după-ce flota din port este nimicită, au renunțat și la planul de a lăsa să meargă flota Balticea de geaba pînă în apele Mării Galbene. Din informația corespondentului numelui ziar ar urma, că intendența rusă, văzând că rezistența mai departe este o vărsare de sânge fără de folos, a trimis ordin de capitulare lui Stoessel. Depeșă, care a adus vestea asta, este următoarea:

Paris 13 Dec. (3 ore 43 d. a.) Un personaj ce stă foarte aproape de legațiunea rusă primește de aci știrea, că Port-Arthurul a căzut. Flota Balticea își va curma drumul. Vestea aceasta aici n'a fost publicată. Ziarele de aici nici n'au cunoștință despre toate astea.

Moartea lui Kuroki.

Petersburg, 12 Dec. Ziarul rus «Ruskoie Slovo» aduce vestea morții generalului Kuroki. Noul comandant al armatei în locul acestuia este prințul Sasnov, fratele mai mic al Micadulului și este numai de 21 ani.

Londra, 13 Dec. Rapoartele sosite toate spun, că flota rusă dela Port-Arthur a fost după un bombardament groaznic de 24 ore, total nimicită, rămânând neatinsă sin-

gur vasul Sebastopol. Comandantul a demontat flota.

Dela Port Arthur.

Londra, 13 Dec. Din Tokio se telegrafează, că conform raportului oficial al cartierului general al armatei asediatoare, patru vase admirale ruse, două încrucisători, un torpilor și un vapor de submarine a fost făcut incapabil de luptă. Bombardarea și pe mai departe a flotei este superfluă. Acum este bombardat orașul făcându-se mare stricăciune. Se vestește, că comandantul flotei ar fi primit ordin să arunce în aer și restul vaselor din port. La Tokio se vorbește, că de oarece Togo n'are să mai poarte frică de flota dela Port-Arthur, va merge întru întimpinarea escadrei Balticea până la insula Formosa, unde o va constringe la luptă.

Asediarea Port-Arthurului.

Berlin, 13 Dec. Din Mukden i-se vestește lui «Lokalanzeiger», că dela Port-Arthur sosesc știri mai favorabile. Conform acestor știri cercul forturilor este încă neatins și Japonezii trebuie să facă să amuțească mai întâiu bateriile ruse din fortul Plaungsan, dacă vor să fie pe deplin stăpâni peste colina de 203 metri. În acest caz Rușii nu s'ar putea ține mai departe nici în oraș, nici în cele două porturi.

Din cauza asta vor avea să sufere mai ales cei răniți, de oare ce Japonezii nu mai recunosc crucea roșie (?). Flota din port însă trebuie considerată de pierdută. Aici se ia ca verosimil, că adevărata capitulație nici odată nu va urma, ci fiecare fort va continua separat lupta de apărare.

Dispoziția suflotează la Petersburg.

Berlin, 13 Dec. Din Petersburg se telegrafează: Guvernul a primit raport autentic asupra nimicirii totale a flotei din port. Din cauza acestui eveniment spiritele în Petersburg sunt foarte deprimare. În sinul populației neîndestulirea este atât de mare, încât guvernul a luat cele mai întinse măsuri pentru a împedea ori-ce demonstrațiuni periculoase. Și în cercurile cari stau aproape de guvern este desaprobată procedura comandantului flotei dela Port-Arthur, că n'a făcut o ultimă încercare exasperată de a scăpa din port, ci a așteptat pînă Japonezii au nimicit vasele.

Din Mandchuria.

Londra 14 Dec. «Morning post» anunță din Sanghai cu datul de ieri: Aripa dreaptă japoneză așezată la Sud de Șaho s'a retras spre Nord. Avantgardele au ajuns la Kuantșă. Se vestește, că o luptă violentă s'a angajat.

Chestia Dardanelelor.

Berlin 14 Dec. Lui «Post» i-se depeșează din Petersburg, că vestea despre demersurile guvernului rusesc în afacerea Dardanelelor este lipsită de fond. Guvernul rusesc în privința asta n'a intervenit la nici un guvern străin.

Puterea obstrucției maghiare.

Sub titlul de mai sus «Voința Națională» scrie:

Budapesta, 5 Noembrie 1904.

Nu de mult „Budapesti Hirlap“ publică întrebarea pe care a avut-o un aristocrat maghiar cu un diplomat austriac. Acesta din urmă constata faptul, că obstrucția a fost, pentru a storce de la Împăratul tot-felul de concesii. De mai mulți ani încoace, Ungurii nici nu au putut fi cîrmuiți decât acordîndu-li-se „extrawursturi“, cum se exprima diplomatul austriac, — ceea-ce s'a întîmplat pe socoteala unității monarchiei.

În acelaș timpt „Kölnische Zeitung“ constată, că îndeosebi unitatea armatei austro-ungare suferă prin împlinirea pretențiilor maghiare, prin urmare se strică și echilibrul triplei-alianțe. Din asta un ziar berlinez trage concluzia că statele contractante cu Austro-Ungaria să-și facă socoteala și fără a se mai baza mult pe dualismul austro-ungar.

Atunci „Budapesti Hirlap“ avea aerul să spună că diplomatul-austriac acuză pe nedrept iar „Pester Lloyd“ d'asemeni protesta în contra concluziunii ce făceau susamintitele ziare germane, afirmând că aspirațiunile maghiare nici nu primejduesc dualismul, nici nu prejudică triplei-alianțe.

Vine însă acum cel mai autorizat maghiar, șeful opoziției unite maghiare, Kossuth Ferencz și confirmă nu se poate mai hotărît afirmarea diplomatului austriac.

La 28 Noembrie s'a ținut adică adunarea generală a congregațiunii comitatului Pest-Pilis. Kossuth propuse aici o moțiune de neîncredere în guvern (care a fost de altfel respinsă cu 159 voturi contra 136 voturi), și lăudând obstrucția a zis:

„Și obstrucția d'acum și cea din trecut numai spre folos este. Pentru-că numai cu ajutorul obstrucției am cucerit tot ce în ultimii 10 ani ne-a înveselit. Cine are suflet unguresc, nu poate să condamne obstrucția. Nu poate fi vorba de abuzurile ce fac unii ori alții cu obstrucția, ci de succese la care am ajuns prin ea. În Ungaria obstrucția se impune ca o instituțiune constituțională“.

Se înțelege: contra Vienei!

Câtă dreptate are și diplomatul austriac și Kossuth, se poate judeca de pe cele petrecute în ultimii zece ani.

Obstrucția l'a înlăturat dela guvern pe contele Szapáry, care voise a statifica administrația comitatelor (cu autonomie atât de largă, în cât pot refuza recrutarea), înlesnind astfel venirea la putere a lui Wekerle-Szilágyi, ultra-șovinistii cari au făcut procesul memorandumului și legile politico-bisericești, recomandate în primul rând de Kossuth bătrânul, detronatorul Casei de Habsburg. Obstrucția l'a trântit pe Bánffy, care în alegeri redusese grozav pe kossuthiști și pe apponyiști (din 154 abia s'au mai întors în Dietă vre-o 80), și tot în urma obstrucției a căzut Széll, care venise cu proiectul de a se spori contingentul militar, și contele Héderváry (de două ori), care fusese însărcinat de Împăratul-Rege cu aceleași misiuni ce i-se încredințase lui Széll, ear acum în urma lui Tisza.

Așa s'au întâmplat că două guverne au cîrmuit fără bugetului îndemnizare, ear armata a rămas un an și jumătate fără nou contingent militar, de unde au izvorit apoi o mulțime de mizerii economice și încurcături, chiar revolte grave, în armată.

Pentru a se pune capăt acestor stări de lucruri, se știe: M. Sa a autorizat pe contele Tisza să retragă proiectul privitor la sporirea contingentului militar, ear ca să-l ușureze votarea bugetului și a contingentului militar, chiar a dat concesiile însemnate în armată. Astfel, limba maghiară ca limbă oficioasă între autoritățile maghiare și cele ale armatei comune, școlii militare cu limbă de propunere maghiară, o mulțime de burse pe seama tinerilor unguri în școlile superioare de război, — ear acum în urmă le-a dat și o concesie care de 30 ani fusese visul cel mai dulce al Ungurilor: artilerie la trupele de honvezi (armata teritorială).

Mai mult chiar: astă-vară, pentru a dezarma obstrucția, M. Sa printr'un autograf autoriză pe contele Tisza să aducă, pe cheltuiala statului și cu toată pompa, în patrie, osemintele marelui revoluționar Rákoczy și a celorlalți pribegiți în Turcia după bătăia ce au suferit, dela armatele imperiale, în 1711 pe câmpia dela Maiteni. Atunci opoziția a și dezarmat, dar a re luat vechea armă, crezând că acum e timpul suprem de a storce și cea mai mare concesie: armată națională maghiară.

Ca tronul să nu mai fie expus atâtor umirilor ear țeara unor zguduiri, i-s'a impus lui Tisza schimbarea actualului regulament al Camerei, regulament care cuprinde restricțiuni numai în ce privește discuția bugetului și a contingentului militar. Opoziția însă tocmai cu prilejul acestor discuțiuni putea să presioneze asupra Vienei. Eată cauza frământărilor.

Cu adevărat, lupta se dă între Coroană și marele curent șovinist maghiar. Cei dela Burg (castelul imperial vienez) socot că e destul cu concesiile. Opoziția crede că tocmai acum e de stors tot, căci viitorul monarh cine știe dacă va mai fi atât de bine-voitor. Se zice chiar — și sunt indicii că așa e — că archiducele Francisc Ferdinand, presumpțivul moștenitor al tronului, nu aprobă politica de concesiile.

Evenimente apropiate vor arăta care curent va învinge.

Din străinătate.

Conflictul Anglo-Turc.

Sultanul refuză să sancționeze convenția cu Anglia asupra hinterlandului Adenului. Anglia amenință cu demonstrație.

Flota din marea roșie este gonită de cătră trupele turcești din punctele făgăduite Englezilor.

Correspondență.

Obiceiuri românești.

Poiana-sărata, în 28/XI. v. 1904.

În comuna Poiana-sărata tineretul nu petrece — ca în alte comune — Dumineca cu joc la cântecul lăutarilor, ci o singură dată în fiecare an, anume la Sf. Ilie (20/VII) când se serbează hramul satului.

Atunci tineretul își aduce din țară 6—8 lăutari, 3—4 violoniști, 3—4 cobzarî și petrec și petrec de cele mai multe-ori o săptămână întreagă.

În fiecare zi la 2 ore d. a. jocul ese „pe deal“ adică în locul liber din fața bisericeii gr. or. afară de cimitir, care e îngrădit. Barațe (șatre) pentru a putea bea omul o bere, un vin, se fac cu zile înainte. Tot satul — dacă e vreme frumoasă — ese „pe deal“ pentru a vedea tineretul petrecând. „Sintilia“ a eșit pe deal și Românul nostru destul de răcăjit altcum, își uită năcazul, lipsa și să bucură să se veselească și el odată într'un an.

A doua zi întră în joc și fetele de măritat și acum jocul ține „pe deal“ până la miezul nopții. Petrecerea e curat românească și o petrecere, căreia i-s'a dus vestea. De aceea și vin mulți din satele vecine din România (Poiana Sărata fiind situată la frontieră) vin și din lăuntru Români și străini pentru a admira portul și jocurile flăcăilor și fetelor noastre. Hora, dea doi (ca la Brează) Sârba, Slanicul, Brîul, Bătuta etc. sunt jocuri, cărora numai Românul jucându-le le poate da farmecul și eleganța. Petrecerea e generală, participă sărac și bogat, boer și țaran, căci nu de puține ori vin cete din vizitatorii Slanicului din Moldova cari răpiți se prind în Horă precum și maghiari din K.-Vásárhely (Treis-scaune.)

Astă-vară petrecerea a fost foarte reușită. Fiecăruia îi râdea inima văzând, cum s'au format trei hori una 'ntr'alta jucând foarte mulți străini, cei cari nu știau, învățând hora românească. Ba să fi văzut cum neașii unguri băteau sârba, ai fi ris mult văzându-i desbrăcați de șovinismul lor la auzul dulce al cântecelor noastre.

Caracterul petrecerei este cald, frățesc lipsit de neînțelegeri între tineret.

În una din sări, îmi reamintesc cea petrecere și văd înaintea ochilor mei tabloul

dela Sf. Ilie, văd cele trei Hori ca atâtea inele, văd jucând în ele Români, Unguri, Nemți și îmi vine în minte și tendința de a ne despoia de limbă și jocuri a celor de sus, cari trăesc în o sferă de halucinațiuni șoviniște, și mi-am zis: Voi de ce nu vă pogorâți din lumea ce numai în creerul vostru există, în lumea reală? de ce nu căutați a pătrunde în inima și caracterul popoarelor, asupra sorței cărora și asupra viitorului cărora voiți a aduce norme, cari trecute prin formele subrede ale constituționalismului actual devin legi? O, de v'ați cobori, atunci v'ați convinge, că poporul român are note date de natură, cari nu i-se pot nici răpi nici nimici, fie chiar pînă legi; note, cari involuntar, inconștient se impun a fi admirate chiar și de dușmanii lui.

Ioan G. Olteanu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 Decembre 1904.

Incalificabil! Reproducând din „Secolul“ un articol despre doliul curții regale române, din nebagare de seamă, am reprodus și titlul acelui articol: ziarul din București scria adică sub titlul: „Doliul curții noastre regale.“

„Függetlenség“ de ieri deja ne și denunță, ca pe niște vinovați de lesă majestate și strigă în gura mare după procuror. Mai scrie că redactorul nostru responsabil este deja condamnat pentru lesă majestate la trei luni temniță și că a fugit în România, un neadevăr sfruntat.

Eată în ce chip incalificabil se redactează unele din ziarele maghiare.

— **Neerolog.** Anunțăm cu mare regret încetarea din viață a preotului-capelan Constantin Leuca din Lazuri. Meritul păstor a încetat din viață la 12 c. n. lăsând în doliu familia; soția și doi copii, precum și număroase rudeni, între cari și părintele Filip Leuca din Pâncota.

Celor intristați trimitem mângăere ear decedatului fie-i țarina ușoară.

— Din Oravița am primit ieri știrea telegrafică despre trecerea la cele eterne a soției mult stimatului nostru amic Ilie Trăila. — Decedata fusese o soție și mamă model, o Româncă din cele distinse și se bucura în întreaga societate română de cele mai desevirșite simpatii.

Intristatului soț și tuturor rudeniilor trimitem expresiunea celei mai profunde condolențe.

† **Blaș Dumitrescu**, funcționar la tribunalul din Arad, a încetat ieri subit din viață. Pe la orele 7 i-se făcuse rău când trecea pe dinnaintea otelului „Vas“. A fost dus în trăsura acasă, unde iute a sosit doctorul. Dar nu i-a mai putut ajuta.

O dramă șguduitoare e întâmplarea aceasta: soția nemângăiată și opt copii plâng în jurul catafalcului.

Il deplâng d'asemeni toți câți l'au cunoscut — și cine nu-l cunoștea în întreg comitatul?!.. A fost un părinte de familie model, și-a iubit neamul cu înfocare, căuta să îndatoreze pe toți câți aveau afaceri cu el.

Fie-i memoria binecuvântată ear intristatei familii trimitem condolențe.

Dr VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor evalificat de școale medii p. studiul igienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

428

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de fălci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cașuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

— **Consiliu comunal ofensat.** De curioasă afacere cavalerescă se ocupă acum publicul din orașul Dobreșin. Membrii consiliului comunal au provocat la duel pe avocatul Juhász Ignác, care la ultima ședință când consiliul a voit să treacă la ordinea zilei referitor la proiectul politiceii lui Tisa, a exclamat:

— Ar trebui dat afară un asemenea consiliu!

Martorii consiliului au fost presidentul camerei advocatiale Szilágyi Imre și proprietarul Rire Antal. Juhász nu și-a numit martori și a declarat că regretă cele întâmplate și roagă consiliul să le considere de neîntâmpilate. Membrii consiliului însă nu s'au mulțumit cu această declarație, ci au dorit ca un juriu de onoare să decidă în chestie. Juhász însă nici s'audă de juriu. Astfel apoi consiliul va aduce chestia na-
intea tribunalului civil și-l părește pe Juhász pentru calomnie.

— **Premiul — Nobel.** Apropiindu-se vremea pentru conferirea premiului Nobel conform testamentului genialului testător, ziarele încep să ghicească, cam cine poate fi acel fericit, care va ajunge în posesiunea celor 200.000 franci. Ziarele franceze au firme speranță că poetul de mare renume al operei *Mireille*, *Frideric Mistral* va fi acel norocos.

— **Starea lui Ibsen.** Din Cristiania se comunică știrea că medicul lui Ibsen Dr. Bull a declarat că toate știrile despre boala agravată și că ar trage de moarte, nu sunt adevărate. Din leșinuri încă s'a vindecat Ibsen cu totul.

— **Despre școlile din Macedonia.** Marele ziar francez „Le Courier Européen“ arată că după „Buletinul d'Orient“ și care se pretinde a fi foarte bine informat, aduce o statistică despre școlile românești din Macedonia. Și anume: în vilaetul Salonicului există 10 școli românești cu 383 elevi, iar în vilaetul Monastirului 39 școli cu 1.619 elevi. În total deci 49 școli românești cu 2002 elevi.

În realitate însă în vilaetul Salonicului sunt 27 școli primare și cu o școală de comerț, în orașul Salonic având peste tot 1963 elevi. În vilaetul Monastir sunt: un liceu, și o școală normală de fete la Monastir, și 40 școli primare în diferite localități cu 2089 elevi.

Deci în cele două vilaete citate sunt 60 de școli cu 5274 elevi. Dar e de relevat și interpretarea curioasă pe care grecii o dau școlilor: prin școală ei represintă o naționalitate. E de ajuns deci să se creeze o școală grecească într-o localitate românească, bulgară, albaneză, sârbă, pentru-ca acea localitate să devie apoi pur elenică.

— **Colera în Petersburg.** Din Petersburg vine știrea, că colera s'a mai lăsat începând dela prima zi a lunii curente până în 7 c. În Batum au fost 3 cazuri de îmbolnăvire, în Krassnowda un cas, în gubernamentul Chirvan 1018, și 661 cazuri de moarte. În trei cercuri ale gubernamentului Baku epidemia a căzut numărând victime, tot astfel și în gubernamentul Delisavetyd. În Tiflis au fost 2 cazuri de îmbolnăviri, în Zarizy 21 de cazuri. În Astrachan și în Saratov cazurile sunt sporadice.

— **Oșteri ruși defraudanți.** Ziarul „Kotmitzer Zeitung“ publică știrea, că în Kiew fără de veste au fost mai mulți oșteri deținuți. Se afirmă că prin mâna acestor oșteri au dispărut și hainele pentru rezerviștii chemați sub drapel.

— **Planul unui atentat anarchist, asupra regelui Italiei.** Fostul ministru de justiție al Italiei Cocco-Artu, a primit o scrisoare anonimă, în care se vorbește despre un atentat pregătit cu multă precauțiune asupra unei asasinării a regelui *Victor Emanoil*.

Se știe, că de altfel și asasinul lui *Umberto* tot din Patterson a fost trimis, deci tocmal de acolo de unde vorbește și scrisoarea anonimă că se pregătește acest atentat. Se spune în scrisoare că chiar și sunt deja eșiți la sorți acei doi anarhiști cari vor trebui conform jurământului anarchist să îndeplinească atentatul.

S'au luat măsurile dintre cele mai severe pentru supravegherea foarte de aproape a anarhiștilor.

— **Principesa Luisa.** Oficiul mareșal din Viena a primit înștiințarea că medicul specialiști Dr. Magnan și dr-ul Garnier vor depune jurământul — în chestia princesei Luisa — în 17 Dec. na-
intea tribunalului din Sena. Asemenea înștiin-

țare a primit și regele Belgiei și ministerul de stat a principatului Sacson. Deoarece Filip prințul de Coburg nu să amestecă în chestia nevestei sale, avocatul său doctorul Bachrach n-o să ia parte la pertractare în Paris. Însă avocatul Feistmantel, tutorul averii princesei și avocatul ei Dr. Stimmer au să fie prezenți la pertractare.

— **Măturătoarea teatrului Burg, — nepoata Mariei Luisa.** „Neues Wiener Journal“, scrie un articol lung despre soartea strică și senzațională a *Marei Iosefa Sievecs Rottenheim*. Această femeie, care de 10 ani mătură teatrul Burg pentru leafa de 90 cr. pe zi și cărea i-s'a abzis serviciul, e nepoata Mariei Luisa, soția lui Napoleon I. sora de tată a actualului mareșal de curte prințul *Montenovo*. În teatru, unde e cunoscută istoria măturătoarei, a provocat mare indignare abzicerea, și mai mulți vor să meargă la mareșalul de curte, ca să intervină pentru revocarea abzicerii.

După foaia amintită istoria nepoatei Mariei Luisa e următoarea:

Pe la anul 40 al secolului trecut în casa profesorului de muzică Gottonk se ntrunea societatea cea mai de elită pentru a concerta împreună. Vizitatorul cel mai neobosit era nepotul lui Helm Montenovo, fiul Mariei Luisa. Princesa după moartea lui Napoleon I. s'a măritat cu prințul Albert Adam Neippert și din această căsătorie s'a născut tatăl actualului mareșal de curte. Prințul s'a interesat foarte mult de actrița Iosefa Maria Rottenheim, care fiind orfană a crescut în casa lui Gottdank. Din această dragoste s'a născut o fetiță. Prințul în dată după nașterea copilei n'a mai voit să știe de iubita lui, a părăsit-o, ear aceasta de supărare a murit în floarea vârstei. Prințul fiind un risipitor, a murit în sanatorul doctorului Leidesdorfer, în Döbling. Fetita era de 6 ani când a rămas orfană de tot. Familia Gottdank a luat-o la ei, dar nu peste mult au scăpat. Atunci mica Maria Iosefa Rottenheim a fost adoptată de Sievers, funcționar la administrația teatrală. Nu peste mult muri și Sievers. Atunci fetița a jucat mai întâi roluri de copil, ear mai târziu a fost angajată la teatrele din provincie până acum 10 ani când a fost primită ca măturătoare la teatrul Burg.

— **Constituirea noului cabinet sârbesc.** După o criză ministerială care a durat câte-va zile, aflăm acum cum-că noul cabinet s'a completat după-cum urmează.

Pasić, președinte al consiliului și externele; Protic, internele; Pașu, finanțe; Putnik, războiul; Radovanovic, comerțul.

Velimirovic, lucrările publice; Andra Nicolici, instrucția publică și ad-interim la justiție.

— **Vendetta în Franța.** La Perpignan zilele astea s'au întâmplat evenimente sângeroase. Curtea cu jurați a osândit la moarte pe un individ cu numele *Bonaventure Maillois* pentru omorul unei fetițe cu numele *Leontina Folin*. Forul suprem judecătoresc însă a achitat pe acuzat și l'a pus în libertate. Ziua următoare Bonaventura a fost găsit ucis la marginea drumului de țeară. Suspicionat pentru acest omor a fost părintele *Leontinei Folin*, care după un scurt interogator a fost arestat. În urma asta *Folin* a recunoscut că el a comis omorul. El s'a apărat cu aceea, că la populațiunea dela Pirenei este obiceiul răsunarea părintelui asupra ucigașului fetei sale. El a stat sub presiunea acestui obicei, când a omorât pe cel-ce i-a omorât fetița, și care a recunoscut în fața unui martor că de fapt el a comis omorul.

— **O moartă care înviează.** La Grenoble a fost găsită pe stradă o femeie publică cunoscută. Medicul comunal chemat constată moartea prin apoplexie. Femeia a fost trimisă la spital pentru a servi la studii anatomice.

Când întinsă pe masa de marmoră un student voia să înceapă operația, femeia sări în sus cu un blestem foarte neparlamentar.

„Moarta“ avusese numai un somn letargic!

— **Regina Natalia** întreaga moștenire rămasă de nenorocitul Rege Alexandru al Serbiei și în a cărei posesiune trebuia să intra Regina Natalia. Regina a refuzat să primească această moștenire, ci a lăsat-o întreagă prințului Mirko al Muntenegrului.

— **Papa și bicicleta.** Pentru serbările jubileului de cinci-zece de ani a dogmei sfintei Marii veneau miile de peregrini din toate părțile Italiei dintre cari câte-va sute au ajuns și la audiență

la papa. Între aceștia erau și trei domni din Lucea, dintre cari unul — avocatul Paoli a istorisit papei că cea mai mare parte din călătoria dela Lucea până la Roma au făcut-o cu bicicleta. La ce apoi papa a făcut următoarea observație:

— Pe când eram episcop am oprit preoților de-a merge cu bicicleta, am regretat însă acest ordin și dacă aș fi tiner și eu aș folosi-o, căci mi-am adus aminte de timpul pe când eram capelan, patru ani de arândul zilnic și în ori ce timp aveam să fac un drum de opt-spre-zece kilometri. Dacă peste tot ar fi existat atunci bicicleta sigur mă foloseam de ea.

Iar apoi spunea în haz să nu se folosească prea mult de bicicletă, căci o să scadă venitul trenurilor. Când unul dintre domni l'a rugat să lase să-i sărute piciorul în semnul omagiului său, papa a răspuns:

— Nu să poate, mă doare piciorul. Piu X părăsește cu totul aceasta veche tradiție și nu o permite și nu o suferă fără numai la serbările cele mai oficioase. Astfel probabil că aceasta regulă de etichetă a papilor se va demoda cu totul. În ce privește bicicleta și preoții, e de notat, că în Europa aproape toți episcopii au oprit preoților de-a o folosi și-n chestia aceasta a și adus o congregație din Roma hotărâre, până când în America e lucrul cel mai obicinuit să vezi preot mergând cu bicicleta, se întâmplă chiar foarte adesea că și episcopii cu bicicleta merg să-și cerceteze diecesa.

— **Dela Indieni.** La 8 Decembre s. n. s'au implinit 50 de ani de când s'a pus capăt grozavei legi ce se executa în India. Adecă acolo ori care femeie rămânea văduvă, corpul ei se ardea de tot, îndată după moartea soțului ei.

— **Japonia la conferința de pace din Haga.** Cum se telegrafează din Washington Japonia a primit invitarea Statelor-Unite la congresul de pace dar numai sub condițiunea că războiul actual nu va fi atins.

— **Planurile resboinice ale lui Roosevelt.** Cum se scrie din New-York, în oficiile președintelui se desvoltă o mare activitate, aproape febrilă. Este vorba de sporirea forțelor maritime ale Statelor Unite, prin înființarea unei nouă flote. În cercuri politice bine informate se afirmă, că Roosevelt se pregătește de un mare război, ca să asigure supremația Statelor-Unite pe mare.

— **Un Fenyö-Fink berlinez.** La Tribunalul din Berlin s'a desbătut alaltăeri un proces criminal al unui profesor de universitate cu numele *Martin Mendelsohn*. (Cine mai poate sta la îndoielă că această mizerabilă ființă este Ovreu?) Dânsul a fost acuzat că cu ajutorul duor „*Kosaras*“ ademenia la sine fete minorene, pe cari apoi le desonoră. Tribunalul a achitat pe celebrul profesor universitar deși în motivare a recunoscut că delictul este dovedit. Ca circumstanțe atenuante s'a luat în considerare, că profesorul n'a știut că fetele sunt mai tinere ca de 15 ani. Din punct de vedere moral însă condamnă cu toată esprimea fapta profesorului care pe lângă că este tată de familie, ocupă o funcție de educator al tinerimei. Din punct de vedere juridic însă tribunalul s'a văzut silit să-l achite pe „profesorul“ jidan, numai din cauza, ca în codul penal nu este provăzut paragraf pentru atare cas de delict. Săraca justiție modernă! fără drept penal! Dar dacă îmi aduc bine aminte, chiar înainte de asta cu vr'o 10 ani trecând în sinul lui Avram un jidan băncier vestit pentru actele sale imorale de tot felul, a testat capitalei Germaniei 1.000.000 de Marci pentru a i-se ridica o statuă. Și consiliul orașenesc n'a avut nimic de zis, afară de membrii socialiști în frunte cu șeful lor din Reichstag, Singer, cari au protestat energic. N'a folosit însă nimic, consiliul a decis ridicarea unei statue imoralității, care probabil că împodobește deja vre-o piață a Berlinului!

— **Romanul micului moștenitor de tron al Serbiei.** Capitala Serbiei își are senzația ei. Micul moștenitor de tron, prințul George amorezat de o actriță frumoasă cu numele *Desenka Giorgievici*, fugit după ea la Viena. Dar cum s'a întâmplat asta? Cu luni de zile, când diva Serbiei, la care toată celebritatea se concentrează în frumsețea și grațiile sale, apăruse pe scena Belgradului, i-a căzut tare la inimă imberbului

prinț George. Dela prima vedere a idealului său prințul deveni un vizitator sîrguincios al teatrului fiind de față la toate reprezentațiunile în care avea câte un rol și aleasa inimii sale. Asta a fost bătător la ochi, ne mai vorbind de vizitele cu trăsura pe sub ferestrele actriței. Curtea simțind, că din asta poate naște încă scandal — (ca și când n'ar fi văzut Belgradul altele și mai și) mare, cum ai zice european, a grăbit cu expulsarea actriței, care în urma asta s'a dus la Viena. Timpus edax rerum, dar inima tinerea a tinărului amoretz însă n'a uitat, căci timpul de câteva luni n'a putut consuma amorul prințului, care în sfîrșit a fugit după idealul său la Viena.

Felurimî.

Edison. Edison este acum iarăși la ordinea zilei prin faptul că ajutorul său a murit în urma cancerului produs de razele Röntghen, și că dănsul în-și susține că aceste raze îl au făcut rău. Toată lumea știe că el este un foarte mare descoperitor pe terenul fizicii, cu toate acestea, datele exacte asupra vieții sale nu prea sunt bine cunoscute de mulți și pe lângă acestea ele constituind o adevărată odisee, credem interesant a le povesti, spunând în același timp și impresiunea pe care a avut-o marele om când a putut obține primul cek pentru una dintre operele sale fizice.

Edison de origină este olandez, iară prin naștere este american din Statul Ohio. Tatăl său a fost foarte nenorocos, dănsul a încercat rînd pe rînd croitoria, grădinăria și dogăria. Marele Edison și-a primit primele noțiuni de calcul, literatură și desen dela muma sa, care în tinerețe fusese învățătoare. Ne dispunând de mijloace Edison fu silit să intre la etatea de 12 ani ca servitor la compania: „Grand Trunk Railway of Canada and central Michigan. Proprietarul bufetului acestel campanii, îi deschise un mic credit, grație căruia Edison începu a vinde jurnale, siropuri și țigarete printre stațiile drumului de fier.

Prin micul câștig ce putu obține din acest negoț, Edison reuși a-și strînge un mic capital, pe care la fînitul anului îl trimise părinților săi. Această faptă probează cum că pe lângă vastă-i inteligență, Edison mai are și o inimă de aur și multă recunoștință. Mai târziu el reuși a-și cumpăra material vechiu de imprimerie, și de a face un angajament cu o agenție de știri care să îl trimeată telegrame din stație în stație și cu modul acesta fondă ziarul The Weekly Herald...

Jurnalul acesta pe care-l scotea Edison la etatea de 13 ani se vinde cu abonament de opt centime pe lună, și tânărul redactor îl compunea, tipărea împacheta și înainta el singur. Din bani adunați prin vinderea ziarului Edison își cumpără un mic laborator de chimie pe care-l instală în vagonul unde își avea domiciliul. Intr'o zi se întîmplă să se verse un flacon cu fosfor, și din această cauză să se aprindă perdelele vagonului șeful trenului supărându-se aruncă tot laboratorul lui Edison pe fereastra trenului, mai dînd și câte-va palme zdravăne marelui fizician La etatea de 14 ani Edison înființă un al doilea ziar intitulat Paul-Pry (Paul indiscretul) pe care-l scotea în orașul Huron. Acest ziar a fost într'a-devăr cam indiscret, din care cauză supăra pe mulți cetățeni.

Intr'o zi unul dintre cei supărați luă de turul pantalonilor pe tânărul redactor, și-l asvîrlî în basinal portului Huron. Noroc că Edison știa să innoate bine, căci altfel ar fi perit în valuri, și atunci omenirea ar fi fost lipsită de multe dintre descoperirile lui. Această întîmplare îl făcu să se desgusteze de jurnalism și să caute o altă ocupațiune. Se făcu deci curelar, însă curînd lăsă și această meserie.

În aceste momente, când nu mai știa ce cale să apuce, o împrejurare neprevăzută îi veni într'ajutor.

Un șef de gară, pe al căruia copil Edison îl scăpase de înec, se apucă să-l învețe manevrarea și vocabularul telegrafiei; ear Edison căpătînd pasiune de această nouă meserie, se făcu telegrafist în portul Huron.

Edison, fiind însă în totdeauna prea mult preocupat de cercetările sale proprii nu avea băgarea de seamă necesară serviciului, și de aceea se gândi a afla vre-un metod prin care să fie făcut atent la primirea telegramelor.

Această primă descoperire a făcut-o în 1864, și tot în același an descoperi și metodel prin care

se putea face ca să meargă în același timp și pe același fir două telegrame în direcțiuni opuse.

În orașul Memphis, Edison vru să stabilească o comunitate telegrafică între 2 trenuri cari mergeau, însă nefăcînd bine instalațiunea se produse o ciocnire, din cauza căreia fu dat afară din slujbă. Aceasta s'a întîmplat la 1868, și de atunci se începe, cu adevărat, epoca de urcare a lui. De atunci se puse dînsul cu toată forța la cercetările electrice, și în 1870 fu descoperit sistemul său deplin.

Iată cum povestește Edison însuși modul cum a obținut dînsul cek pentru descoperirea făcută:

„Eram un biet nenorocit, și totuși mă gândeam mereu la milioanele de dolari pe cari mai târziu am reușit să le strîng. Umblam prin New-York cu patenta descoperirii mele, și mă gândeam să găsesc pe cine-va căruia să o vînd cu două mîi dolari. Îmi luai inima în dinți și mă hotărîi să încep tocmeala vinderei patentei dela suma de cinci mîi dolari. Ajunsei la directorul societății „Laws Gold Reporting Comp.“, căruia îi arătai toate detaliile descoperirii. Tocmai pe când acesta se pregătea să mă întrebă cât cer eu pentru patentă, îmi veni amețea de teamă că îi voi cere prea mult și că mă va refuza. După puțină reculegere îl luai eu înainte și-i întrebai să-mi spue cât poate să-mi ofere pentru opera mea, ear el atunci îmi spuse că-mi va da răspunsul a doua zi de dimineață. Toată noaptea fusel foarte agitat, gîndindu-mă la suma pe care mi-o va oferi; ear a doua zi când mă prezentai, și pe când mă așteptam ca să-mi ofere numai o mie dolari, directorul îmi spuse: „Îți dăm patru zeci mîi dolari, mai mult nici o centimă; dacă-ți vine, bine, de unde nu, poți să iei lucraria înapoi“. Ce s'a mai petrecut după aceasta nu mai știu minte, căci eram foarte emoționat singurul lucru ce știu este că m'am pomenit în stradă, avînd în buzunar un contract și un cek în valoare de patru-zeci mîi dolari“.

Mai târziu Edison intră în serviciul a două companii și anume: „Gold and Stock Company“ și „Western-Union-Telegraph-Company“, dela cari primea câte șase mîi dolari rentă anuală. Tot aceste societăți îl construiră la Newark (lângă New-York) un atelier special cu trei sute lucrători. Aci lucră Edison până în anul 1876, când își construi marele laborator Menlo Park, pe care mai târziu îl mări și mai mult, și în care lucrează și astăzi. Ear pentru locuința sa proprie își făcu, în apropierea laboratorului, un castel numit Lewelin.

Astăzi Edison are peste 600 descoperiri, dintre cari unele îi aparțin cu totul, ear altele sunt numai îndreptări ale descoperirilor făcute de către alții.

ULTIME ȘTIRI.

Liniște în Dietă.

— Prin telefon. —

Budapesta, 14 Dec. 11 ore.

Opoziția a desarmat. Azi s'a putut ține ședință în Dietă, opoziția mulțumindu-se cu concesiunea să nu presideze Per zel, ci un vice-president.

S'a citit autograful regal de deschidere a sesiunii, după care s'a ridicat ședința, rămînînd ea mîne să se constituie biuroul.

Se vede că amenințarea de aseară — la club — alui Tisza a avut efect. Primul ministru spusese anume, că va disolva Dieta dacă nu se va putea lucra cu ea.

ECONOMIE.

Arad, 14 Decembrie st. n.

Un dominiu de 1 milion coroane — cumpărat de Români. Un consorțiu de 137 Români din Giula-Varșand și Ciuneglă a cumpărat dominiul de 2700 cor.,

pămînt arător, proprietatea bar. Szepesi Karolina și Gabriela, în hotarul comunei Ciuneglă. Contractul făcut prin avocatul Dr. Mihai Marcuș, fost iscălit săptămîna trecută. Consorțiu după ce va intra în posesiune vor parca dominiul între membrii săi.

Sărăcia și averea.

disertațiune citită în adunarea generală a reuniunii învățătorilor români din Siria la 16/29 August 1904.

(Urmare).

Interpretarea poporală despre avere sau bogăție, difere de cea științifică, încât, precum am arătat mai sus, prestațiunile personale nu le prețuiește de avere, persoana a considerat-o de liberă și independentă de materie. Știința economică însă, pe când existența și fericirea omului o face dependentă dela lucrarea intensivă, (teoria lui Adam Schmidt, Anglia 1740), toate prestațiunile omului prin lucru și activitate fizică și intelectuală le ia în samă, le ține în evidență și le înșiră între avere și bogăție, văzînd că din câștigul prin lucru se face capital și bogăție înăsmnată. Dovadă America, care prin forțele omului s'a dezvoltat în scurtă vreme la stare ce n'are păreche în istoria popoarelor din toată lumea locuită de oameni.

O dovadă despre prețuirea lucrului și laboarei o dă Englesul, când astăzi nu mai întrebă: „câtă avere ai, ci câtă rentă anuală ai“, sau: „cât venit anual ai“, înțelegînd aci, interesele capitalului gata și câștigul personal după ocupațiunea sau profesiunea sa. După mărimea acestei rente sau venit anual, își măsură omul modern astăzi cheltuelile sale.

Ca dovadă despre valoarea lucrului, este și ideea fundamentală a socialismului moderat. Socialismul ivit pe la anul 1830 în Germania cere, ca lucrul, sau cele prestate de om prin lucrare, să fie puse alături cu averea sau cu capitalul și agită în toată lumea contra ocrotirii prin legi a capitalului sau a oamenilor bogați, cari nu lasă a se valora după merit lucrul și apasă, sau nu solvește în destul lucrul. „Lucrul omului e de valoare și de laudă, acestuia i-se cuvîne închinăciunile, nu capitalului care ține în robie brațul lucrătorului și îl speculează spre a-se folosi de el ieftin“, zice socialismul.

Studiul economiei națiunilor sau a popoarelor, s'a ocupat mult cu întrebarea împrejurul capitalului și lucrului ridicat la valoarea capitalului, și a ajuns la rezultatul, că capitalul și averea trebuie să meargă mîna în mîna cu prestațiunea personală prin lucru, iar guvernele țărilor se nu favorizeze pe unul pe contul celuilalt, pentru că este evident, mai ales timpul din urmă, că de când lucrătorii s-au organizat în greve mari peste 100 mîi lucrători într'o grevă, înzădar stă la dispoziție materia, și viceversa, înzădar puterea de lucru, dacă cei cari au fost conservatorii și pun de capitale și materie, acestea nu le dispun la dispoziția lucrătorilor. Adecă înzădar voința de lucru, când nu este ocaziunea de al valora.

(Va urma).

Atragem atenția on. public asupra anuțului lui Igaz Sándor.

— Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui Hauer Lajos farmacist în ARAD (Pécskaj-út).

Bibliografie.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa* schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.
 2. *Cestiumi din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.
 3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).
 4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhidiecesei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.
 5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.
 6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).
 7. *Episcopul P. P. Aron și Dionisiu Novacovici*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).
 8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).
 Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázssfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă.
 390 — 19

Redactor responsabil: Sever Boen.
 Editor-proprietar: George Niehin.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tata.

Briquette de cărbuni

„ILSE“

de Prusia

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai culante cu transport la

RÓTH JÓZSEF

— întreprindere de transport de mcibile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Vindecarea deplină

a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de gîngășă a se presenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adînc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care au ajuns să vindecarea rîului, ceea ce flecare o poate face acasă fără de a-și împedeoca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și desorie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune mearcă de răspuns După încheierea curei, au la sce scrisorile se ard rere espresă se retrimite.

Un astfel de leucitor și curățitor e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepest-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sîu proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele seosuate femești. Pentru femei e sale de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz dela 10 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist
 Budapesta VII, Kerepest-ut 10. 227

Nou atelier de lăcătușerie

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că sub

Nr. 17 de pe piața Libertății în Arad în casa d-lui Dr. Schwartz Jenő am deschis un

atelier de lăcătușerie

Primesc ori-ce lucrări aparținătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri culante. Rugând spriginul On. public rămân cu perfectă stimă

Schwitzer Dezó

măestru lăcătuș.

Arad, Piața Libertății 17.

CANCELARIA

arhitectului român

IOAN NIGA

ARAD,

Str. Atzél Péter Nr. 1.

(lângă Crucea Albă.)

Primește lucrări de inginerie și arhitectură, indeosebi biserici, școli, censurări de zidiri.

Anunț.

Un absolvent al cursului de notari, cu 1 Ianuarie 1905 află aplicare în cancelaria subscrisului. Salariu fix lunar 90 coroane. Se recere perfecta cunoștința a limbei române și maghiare. A se adresa către subscrisul.

Cugier (Kudzsir, comit. Hunedoarei, cercul Orăștiei) în 10 Decembre 1904.

Procopiu Herlea,
 notar com.

La Kilényi C. și C-nie

ARAD,

— Piața Andrassy Nr. 20, Palatul Fischer —

la „Globul albastru“.

Toate stofele de haine pentru dame se vînd cu începero dela

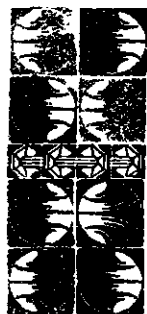
28 Novembre

pentru preț mai mic de cât de fabrică.

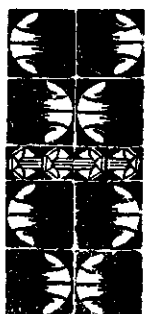
Ocasiune rară!

Stofele se vînd pentru toate prețurile acceptabile.

Ocasiunea de a cumpăra foarte ieftin stofe de haine pentru dame.

În Ardeal, într'un ținut curat românesc, în care se țin țîrguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vînzare o farmacie care face circulație de șeasă mii coroane, cu șeptesprezece mii coroane. Informațiuni se pot afla la administrația ziarului nostru.

Au sosit mărfuri de earnă!

Am onoare a recomanda p. t. public magazinul meu de tot felul de ciorapi de vară, de mănuși prodate, de mătasă și de piele, de cămăși Jager și de pantaloni, de giamantane de casă, jucării pentru copii, precum și asortimentul meu bogat în bumbac, broderii și pantlii și tot felul de mărfuri de Norimberga și manufactură. Tot odată recomand în binevoitoarea atențiunea p. t. public casa mea de brodatul ciorapilor, care există deja de mai mulți ani pe strada Forray, unde se confecționează cel mui culant și elegant, și se esecută prompt. — Rugând spriginul on. public

rămân cu deosebită stimă:

Szállassy Aladár.

— Se primesc cumande din provincie. —

In urma lichidării și a sistării prăvăliei

mare

desfacere de marfă sub prețuri cu învoirea autorităților

la firma

GEBHART J. și Fiul

452

Arad, Piața Andrássy Nr. 16.

Sticlă, porțelan, lămpi, oglinzi, rame, articole de nickel și mare asortiment de diferite articole de lux.

Prilej extraordinar numai pe scurte zile!

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema - Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pielea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

ARAD, Pécskai-ut.

287

CREMA

MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșia de pe nas și de pe mâni. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

⊗ ⊗ Efect instantaneu. ⊗ ⊗

Prețul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.